

Szerkesztői iroda:

Kassa, Kovácsutca 15. sz.
hova a lap szellemi részét
illető közlemények küldendők.

Kéziratok vissza nem adódnak.

Csak bérmentes leveleket fogadjunk el.

Semmit sem közlünk, ha nem tudjuk, kitől jön.

SZÍNHÉZSÉZETI

KÖZLÖNY

A vidéki színészet érdekeit képviselő hetilap.

Megjelenik minden vasárnap.

Feladás szerkesztő: Báthory Románcsik Mihály.

Kiadóhivatal:

Kassa, Kovácsutca 15. sz.
hova az előfizetési díjak
küldendők.

Előfizetési feltételek:
helyben házhoz hordva, vagy
vidékre postán küldve
Égész évre... 6 frt - kr.
Fél évre... 3 frt - kr.
Negyed évre... 1 frt 50 kr.
Két hónapra... 1 frt - kr.
Egy hónapra... 50 kr.

Előfizetések bármely
től fogadhatók.
Nyilt-tér soronként
nyilttéri díjak előre fizetendők.

A választások előtt.*)

(Ajánlva a magy. színész-egyesület tisztelt tagjainak becses figyelmébe.)

A központi iroda hivatala választás útján lévő betöltendő; minthogy az igazgatói állásra én is pályáztam, hiszem nem veszik t. igazgató és pályatársaim szerénytelenségnek, ha körülöm velük azon vezéreszméket, melyeket megválasztatásom esetére követni elhatározott komoly szándékom.

A magyar színész-egyesület egyetemét képviselő központi igazgató-tanács fenntartása alatt álló központi irodának, ernyedetlen buzgalommal azon kell lennie, hogy első sorban is a sajtót, mely méltán nevezetik „nagy hatalom”-nak, a magyar színészet ügyének megnyerje s az által érdekei előmozdítását eszközölje.

Eddig még ez irányban, ez oldalról igen kevés, s majdnem semmi sem történt. Nem kértük fel sem egy szóval, sem egy betűvel a magyar sajtót, hogy ügyeinket kellőleg felkarolja, gyámolítsa, pedig annak hathatós, jóakaratu pártfogására nézve valódi áldás lehet. Kerjék fel tehát, hogy egyenkint, egymint együttesen vegyék a hírlapírók és lapszerkesztők kezükbe ügyünket s legyenek tolmácsai, hirdetői és gyámolítói óhajtatásainknak s eszközlői jobb jövőnk megalapításának, s megfogjuk látni, hogy rövid idő alatt mesés eredményt fognak elérni, mert az a sajtó, amely minden jó köz-, hazafias- vagy kegyeltes csejreket hoz össze, a magyar vidéki színészet emelésére is teljesítendő szent kötelességét és én meg vagyok győződve arról, hogy ha első sorban a sajtó keretik fel nyugdíj-alapunk tőkájének szaporítása mellett jó szót tenni, s ennek reklamája után bocsáttatnak ki a gyűjtő-ívek, az eredmény tizszer annyi lenne.

A mi szaklapjaink, a „Színészi Közlöny”, melyek érdekeink mellett buzgólkodnak, nagyon szűk körre szorították s többnyire csak a színészet körében és kezén forognak. Ez kevés. Kell, hogy a nagy közönség is ismerje óhajainkat s azok megalapítására, orvoslására segédkezet nyújtson és ez csak a hírlapok közlései nyomán történhetik; még a központi iroda lapjának életbeléptetése esetén is, mely megindulandó szaklapunk, különben kell, hogy kiváló gondnal legyen szerkesztve, kellő impulzust adva minden irányban, minden jóra való és célhoz vezető eszmének.

„Országos segély, jöjjön el a te országod” s óhajja a tengernyi bajok közepette vergődő szegény vidéki színészet. Mind hiába! Még eddig ezen s óhajtó-óhajtás kellőleg épen ott nem nyilvánult, ahol leginkább kellett volna, vagy legalább nem úgy, a mint kellett és lehetett volna. Pedig hát ezt nyilvánítani kell a trón számolyánál ép úgy, mint a kormánynál és országgyűlés előtt. Probatum est, és meg fogjuk látni, hogy az eredmény nem fog elmaradni. Ha nem használnál, ártani semmi esetre sem fog. Egy küldöttség a színész-egyesület közgyűléséből, vagy a közp. igazg. tanácstól illető helyekre, alkalmas időben kikérni a „kegyes pártfogást” csak előnyére lehet ügyünknek.

A megyék és városok közgyűléseinél is be kell kopogtatnunk kérés folyamodványainkkal. Mindennütt vannak jóakaróink kik megértik, felfogják helyzetünket valamint azt is, hogy a magyar színészet mi a magyarnak és lehetetlen az, hogy a tekintetes Karok és Rendek ne pártfogolják, gyámolítsák és segíeyezzzék azon ügyet, melyet gyámolítani honfiai szent kötelesség. Amit egyik megtehetett, megteheti a másik is s ha a sok, nagyon sok közül csak tíz megye és húsz város követi is a jó, nemes példát: színügyünk úgy szellemi, mint anyagi tekintetben oly hathatós lépést tesz előre, hogy a rövidlátó „ki hitte volna”-t kiált.

A vidéki színészet helyzetének javítása, emelése lévén a főcél, azon kell lennünk, hogy a nyugdíj gyarapítása mellett nemcsak a jövőről, de a jelenről is gondoskodjunk, mert noha megnyug-

tató dolog, hogy elaggottjainkat maholnap biztosítani tudjuk a szerényül megélhetésről, de az cseppet sem megnyugtató, hogy ezer s néhány száz működő színész s színésznő, folytonos bizonytalanságnak, sokszor keresetlenségnek s nagyon gyakran nélkülözéseknek van kitéve. A színészek, színésznők, valamint a színigazgatók száma is folyvást gyarapodik, de a helyzet nem javul, noha öröndetes jelenség gyanánt észlelhet, hogy a színészet rendezése óta, néhány év alatt, több színház épült, mint azelőtt ugyanannyi évtized alatt. Kétségtelen tény, hogy a működők és a színházak szaporodnak, de a közönség nem, vagy csak igen lassan. A vidéken egy-egy színtársulatnak 8—10 sőt több utat is kell tenni évenként, hogyha jól ki nem jöhet, legalább is vegetálhasson. Országos, megyei és városi segélyezések mellett, nagyon természetes következtetés, hogy nem kellene annyit vándorolni s hosszabb idenyeket lehetne tölteni egy-egy városban, sőt némelyekben csekély támogatás mellett, már ma is állandósítani lehetne a színészetet, ennek kimondhatatlan nagy hasznára és előnyére.

Megjön ez is! Teljesen hiszem, hogy megjön, de rajta kell lennünk, hogy közelebb hozzuk ezen rég várt időt s nézzünk körül, hogy hol szereshetnénk már ma is édes otthon egy-egy jóval társulatnak s így mintegy 100 tagnak. Először is Budapesten, az ország fővárosában, hol a színházba járók száma 10 év alatt megtizszereződött, hol ma a közönség nem fér vagy csak ritkán fér be a színházba. Ott van a budavári színház, mely most valóságos nyitg a nemzeti színház nyakán s mely e nyugot kétségkívül le fogja vetni s kell, hogy leveesse, mihelyt az operától megválva, naponként tart drámai előadásokat.

Ezt a budai színházat a vele járó kedvezményekkel együtt át kell adni egy jóra való vidéki színtársulatnak. Ott és a krisztinavárosi színtörben működve s esetleg a mind jobban-jobban emelkedő Margit-szigeten is arenázva s az előbbinek a subventióját húzva, megélhetne tisztességesen egy jó- és számos tagból álló színtársulat, mely a vidékről felvonulva emitt helyet adna másnak.

Ott van továbbá a gyapju utcái színház, hol a német színészet — ma már — egyáltalán nem élhet meg. A magyar megélné, meg most is, nyári működésül a városligetet választva, de megélné briliánsul, ha az oda nem messze épüleendő országház kész leend, mikor is aztán a Lipótvárosi közönsége nemcsak hogy tetemesen gyarapodik, hanem hatalmasan megmagyarosodik. Mily áldás volna e két fővárosi színház bírása a magyar vidéki színészetre. Alkalmazást, helyet, otthon nyerne benne a vidéki színészet tizede, tért foglalva, fejlődve, magyarosítva s hazánk fővárosa Budapestnek lenne őt önálló színháza, a mi e mindjobban népesedő metropolisznak épen nem lenne sok.

Társadalmi uton, a hathatós tényezők jóindulatu közreműködésével ma már igen sok üdvös dolgot lehet kivinni. Az irói körben egy kis eszmecserre folytán létesült s létesülhet indítványunk üdvös következményei lőnek már s lehetnek, s lesznek ezután is. Ott egy kis értekezlet ügyünkben többet érhet, mintha mi 20 évig közgyűlésezünk. Ha mi, mint testület fordulunk egy a társadalmi, mint a hatósági és politikai tényezőkhöz, lehetetlen, hogy süket fülekre s érzéketlen keblekre leljünk.

Sok irányban és sok felé kell hathatós lépéseket tennünk, hogy minél több jó barátot szerezzünk s hasznos eredményekhez jussunk.

Egy színész-segélyző-alap összegyűjtése valóságos áldás lenne a gyakran terhes uszora alatt nyugó vidéki színészetre. Színész- és igazgató egyiránt rá van szorulva erre s rá különösen most és addig, míg ügyünk jobb fordulatot vesz. Ennek előállítását sem tartom lehetetlennek, csak ki kell esznelni útját és módját.

Az sem ártana, ha addig is, míg a teljes nyugdíjazhatóság életbe léphet, menhelyet szerzhetnénk elaggott és keresetképtelenné lett pályatársaink számára, olyat mint a honvédmenedékház. Nem tudom tisztán, hogy ez átment-e már Buda-

pest főváros tulajdonába? ha igen és nincs-e tul igénybe véve. Ha nincs és megengedhető, fel lehetne kérni Budapest főváros hatóságát, hogy adjanak ottan a mi rokkantjainknak is helyet. Ha megtehetik, hiszem, hogy megteszik és akkor gyorsan lehet segíteni rajuk.

A színházak kiadási pályázatánál eddig sok szabálytalanság történt. Sok helyen csak egy pro forma hirdettek pályázatot, akkor, mikor már a színház oda volt ígérve valakinek; másutt meg a határidő letelte előtt adtak ki színházat oly igazgatónak, ki nem is folyamodott s a bélyegekre költött folyamodók fel lettek ültetve, rászedve. Ez nem jól van így. Ezen segíteni kellene a központból nyújtandó felvilágosítással, honnan azt is elő kellene készíteni, hogy a színigazgatók egymás közt solidarisabb viszonyban legyenek, mint eddig valának.

A rövid lejáratu szerződések, gyakori helyváltoztatások károsan hatnak az igazgatóra és színészre és az összműködésre egyiránt. Azon kellene tehát lenni s dívatba hozni, hogy a szerződések három évre köttessenek. Ez sok bizonytalanságtól és tetemes költségtől mentené meg a színészek egyetemét. Ez különben a szerződő felek ügye s nem tartozik ide s én csak mellékesen hozom fel, mint szerintem hasznosat helyzetünk könnyebbitésére, mely mindig kell hogy szemünk előtt lebejjen.

„Művész hazája az egész világ” szokták mondani és annyi bizonyos, hogy a szabad szellem röptét gátolni nem lehet célja senkinek. De abban a gondolatban, hogy mi a társadalomban élő s működő egyének ki vagyunk zárva a polgári jogok gyakorlatából, van valami rideg, fájó érzés. Tudni azt, hogy a közpór is bir jogokkal, alkotmányos jogait gyakorolni és mi nem, nem valami lélekemelő, sőt csaknem lealázó. Ha tehát reánk a jobblét hajnalra felderül, rajta kell lennünk, hogy mi is bevetessünk az alkotmány sáncaiba ép úgy, mint a budapesti és kolozsvári nemzeti színház tagjai. Oly tekintélyes, művelt egyénekből álló testület, mint a színészet, kell, hogy befolyjon ügyei képviseltetésére, a mely egyszersmind országos érdek is. Valjon, ha a felsőház reformja, mely az értelmi arisztokracziát figyelembe veszi és méltányolja, életbelép, nem fogadná-e kebelébe tagul a színész-egyesület elnökét? Csak felvetem a kérdést. A jó majd megfelel reá.

Jámbor óhajtatások — fogják mondani a kétkedők közül sokan. Igen, azok ma még, de megvalósíthatók, csak tenni, hatni kell szüntelenül. Én nem látok semmi lehetlent abban, hogy az említettek kivihetők ne legyenek, valamint abban sem, hogy Debreczen, Kassa állandósítsa színészetét. Szeged már kimondta, hogy az ige testté legyen és hiszem, hogy az előbbeni két város is ki fogja mondani s megvalósítani. Ez csak rövid idő kérdése, valamint az is, hogy Pozsony, Sopron, Temesvár városokban a reudes téli színdényi a magyar színészetet lesz, s hogy Brassó, M.-Vásárhely és Nagy-Váradnak rövid tíz év alatt díszes színháza leend, a vidéki magyar színészet roppant nagy előnyére. Csak nem kell az ügyet aludni hagyni, hanem folytonos sürgetéssel buzdítani a nemes cél elérésére.

Ez irányban igen sokat tehet maga a színészet és annak vezetői, de nem mindent. Kell, hogy erre országos mozgalom indítassék meg. Elő kell készíteni a közvéleményt arra, hogy a mit mi akarunk, az nem csupán a mi érdekünk, hanem a közönségnek is előnyére válik. Meg kell értetni mindenkivel e hazában azt, hogy a magyar színészet Magyarországon nemcsak művészeti, hanem politikai tekintetben is fontos tényező, mely megérdemi a palotáktól a kunyhóig, minden igaz honfi és honleány figyelmét és pártfogását. Ha ez meglesz (mit én nem tartok lehetetlennek), ha egyszer a nagy közönség át lesz hatva azon érzettől, hogy a magyar színügy egyszersmind magyar nemzeti ügy, melyet protegalni honpolgári kötelesség, akkor mi is méltó és régen kiérdemelt helyet foglalunk el a nagy nemzet-családban, melynek eddig árva és kellőleg nem méltatott mostoha gyermekei valánk.

Ezek azon irányelvek, módok és eszközök,

*) Bényei urnak pünkösd másodnapján megjelenendő hírlapból közöljük e cikket, — mintegy ismertetésül, — elhagyva belőle a bevezető részt. Szerk.

melyeket én hiszek és vallok s jóknak tartok a magyar vidéki színház és színészet emelésére s helyzetének javítására, s melyek mellett küzdeni elhatározott, feltett szándékom, bármint üssön is ki a választás. Nem érdekel, nem hisz, nem feltűnni vágyás készített ezek nyilvánossá tételére, hanem a használni akarás. Én a magyar színészt tiszteltté, becsültté, boldoggá óhajtom tenni és ezen törekvésben megmaradok míg élek; s mert a magyar színészetet a magyar államban nemcsak kulturai, de politikai szempontból is hathatós tényezőnek tartom, nem csupán tagtársi, de honfiai legszembetűnőbb kötelességből is mindenkor és minden időben javára működöm.

Bényei István.

CSARNOK.

Sarah Bernhardt viszontagságai.

Sarah Bernhardt, jóllehet nagy pénzügyi veszteségek érték, még mindig nem mondott le színházgatói terveiről. Talán épen így akarja pótolni nagy veszteségeit. A Théâtre Moderne eszméjével fel kellett ugyan hagynia, de most a Porte Saint-Martin színházat akarja megvenni. Ez a színház közel van Ambignóhoz s így még megtörténhetik, hogy az anya és a fiu egymás szomszédságában fognak versenyezni.

Sarah Bernhardt anyagi veszteségei miatt kénytelen volt elárvereztetni gyémánt ékszereit.

Gyémántjainak jegyzéke egész kis füzet. 23 lapra terjed s 134 tételből állt. Kilenc nyakék, 19 gyöngyfoglalványú ékszer, 21 drága karperec, 18 broche, ezenkívül szép számú gyémántos bonbonniere, tabatière, óra, diadém stb. kerül kőtya-vetyére. Egy szinpadai koronát is elárvereztet. A korona tisztított arany, igen szépen cizellálva s drágakövekkel kirakva. Hat kis ág nyúlik ki a koronából; mindegyiken egy sas ül. Az ékszereken kívül eladásra került több ezüst tárgy, kávé éldény, csésze, ezüst tál. Kévé hercegnek díszkedhetik oly gazdag ékszergyűjteményvel, mint Sarah Bernhardt. Az eladottakon kívül még mindig jelentékeny mennyiségű ékszer és drágakövet tartott meg a művésznő.

Pénzübeli bajain kívül családi bajok is bántják a művésznőt. Már irtuk egyszer, hogy el akar válni férjétől. Felföldözte, hogy Damala ur Réjane kisasszonnyal, barátnőjével, igen bizalmas viszonyba lépett. Damala uc ellenben azt akarja, hogy neje ne fogadja el régebbi „barátaikat.” Ezért Damala elhagyta lakását, mások állítása szerint, az erélyes Sára mutatott neki ajót.

Réjane kisasszony huszonnyolc éves barna hölgy, ki előbb a Vaudvilleban volt, pár hóval ezelőtt a Variétés Revuejében lépett föl s oly bájosan utnoztta Sarah Bernhardt, hogy nem csoda ha a férj felcsodálta a kettőt. . . . Most az Ambiguban van szerződötve, mely színház tudvalevőleg Sarah Bernhardté.

Wolff Albert a „Figaró”-ban, melynek kitűnő tárcaírója, hamvazó szerda alkalmából szemrehányást tett neki. Szemére veti szelíd szavakkal pazarló, kalandos életmódját, lázas boldogságát, mely fölemeszté idejét és erejét, megsemmisíté tehetségét; dühét hogy egyszerre mindenbe belekap, a Vaudville-n Fedorát jásztsza, a Théâtre des Nations kitűnő irodalmi színházát akarja átalakítani s az Ambiguban tizenhét éves fia számára akar babérokat szerezni.

Kedves fantázia volt, írja Wolff, egy tizenhét éves ifjút ültetni az igazgatósági irodába s így Mauriceának jogot szerezni arra, hogy Perrin Emile urat kedves kollégájának nevezhesse. Ha ezzel csinált akart elkövetni a Comédie Française igazgatósága ellen, van t-tében bizonyos eredettség. De az élet nem képzelmény, hanem a nyers valóság uralkodik rajta. Hadd mondjam meg azt, a mit mindenki gondol, a nélkül, hogy bántani akarám Mauriceot, kit már gémorkorra óta ismerek; a mit őn az Ambiguban tett, az igazgató léte legbotrányosabb, de legfigyelemre méltóbb tettenek egyike; mert anyai gyöngödsége suglatta, melyhez a művészt szeretete esatoltatt. Őn ifjú fiának meg akarta szerezni azt a dicsőséget, hogy a színház emelésében része volt. De gondolja-e, hogy egy olyan művésznő való egy színház vezetésére, mint őn, a ki nem törődik a havi és évi zárlattal, a ki bele szeret egy darabba, de a praktikus dolgokhoz épen nem ért? . . . Es micsoda pálya az egy tizenhét éves fiúra nézve, hogy napról-napra a színhálmögött járjon; nem volna-e okosabb, ha maga keresne egy ösvényt, magának kellene teremtenie egy művet, melynek küzdelmei közt előbb érne ferővá, mint a deszkák világának lankasztó, hamis életében?

Wolff azt tanácsolja Sarah Bernhardtnek, hogy adja el mind a két színházát s bekülföjön ki a Théâtre Françaisal, melynek még mindig 100 000 frankkal tartozik, s ne kelljen eladni még a meglevő ékszereit és ruháit s egészen cigányéletre adni fejét. Figyelmezteti továbbá őt, hogy eddigi tetteivel már annyira nyakára nőtt a közönségnek, hogy az egykor kétségbeesésének könyeit is képes volna reklameszközzé tekinteni.

Tudom, fejezi be Wolff cikkét, hogy ön bátor és saját nyilatkozata szerint képes volna magát inkább megölni, mint léteinek ily összeállítását elszívni. Az ön szábjában nem üres fenyegetőzés ez; ön képes megártani, amit felindulásában mondott. De az is kérdés, szabad-e egy művésznőnek úgy befolyásolni pályafutását, mint egy életunt moleszónak? Ön úgy rohan, rohan és rohan, mint a megszökött csikó, hogy ismeretlen cél után, mindent összetör pályáján, míg egy nap össze fog omlani erőtlenség és kimerülve egy akadálynál, melyet vaksága miatt nem látott.

(„P. H.”)

Fővárosi hírek.

— „A pákász.” Ez czime azon darabnak, melyet Szigligeti hagyatékában találtak s melyről legközelebb a lapok megemlékeztek. Ugyanazonosnak látszik ez lenni azon darabban, melyet az 1872-iki nemzeti színházi népszínműpályázatra b-érkezett 8 mű közül, a második helyen megdicsérték. A bíráló bizottság akkori nyilatkozata e műre nézve kezeink közt van és így hangzik: „Második helyen a IV. sz. művet „A pákász” 3 felv. jellegűje: „Probandum est,” előadásra méltónak tartjuk, kisebb szabású mű, mint az előbbi („A amerikai”) — s főhíaja az, hogy hősenek pákászága nem áll drámai összefüggésben a darabban — mert ép úgy lehetne vőn csikós, vőn gulyás vagy valami más kőborló, mint pákász;

alakjai nem oly kiválóak, cselekvénye nem oly érdekes s végre lélektani adatai nem oly hívek, mint az előbbi, de meséjének kerekdedsége, átlátszósa, a gyors fejlődés az élénk menet — a magyar népelet légkörében mozgó alakjai, sajátos hőse és esinos népdalai ennek is sikert ígérnek.” — Tudvalevő, hogy e pályázaton a 100 aranyat Szigligeti „A amerikai”-val nyerte el s így ha a „A pákász”-ra küldt, hogy ez Szigligeti műve, küldt az is, hogy az idezett pályázaton két művel pályázott, mit bizonyít az is, hogy dacára annak, mikép a bizottság „A pákász”-t előadásra ajánlotta, a szerző nem jelentkezett. De miért is? Hisz a 100 arany úgyis az övé volt s „A pákász” talán a jövőre nézve alapul szolgálhatott volna egy más népszínműhöz. Az idő sokat elefedtet, a budapesti lapokkal ezt is elefedteté, pedig annak idején közölték a bíráló bizottság jelentését.

— Halóztatás. Kéler László ügyvéd s a nemzeti színház nyug. pénztárosa f. hó 1-én életének 80-ik évében elgyengülés következtében Budapesten jobb létre szenderült. A béke viraszszon örök álma felett!

— A népszínházban a bukovinai magyarok hazatelepítése javára május 1-én tartott előadás jövedelme 2564 frt 25 krt tett ki, mely összegből a 940 frt kiadás levonván, a jöteknyci ezébra 1624 frt 25 krt jutott.

Vidéki hírek.

— Boldog pünkösdi ünnepeket kívánunk tisztelt olvasóink- és munkatársainknak.

— A kolozsvári nemzeti színház nyugdíjintézete — mint mult számunkban jeleztük, — ápril 29-én d. u. 4 órakor tartotta meg első nyilvános közgyűlését, a városház nagytermében. Sándor József szính. titkár és nyugdíj-választmányi elnök, rövid beszéddel nyitotta meg a közgyűlést, jelezvén, hogy most egyszerre két év eredményeiről fog a választmány beszámolni. A jegyzőkönyv hitelesítése után, Szentgyörgyi István vál. jegyző előadta a nyugdíj-intézet választmány két évi működéséről szóló jelentést, mely mint az ezzel kapcsolatos pénztári kimutatás, igen örömdetes képet ad a nyugdíj-intézet helyzetéről. Látszik, hogy a nyugdíj-választmány és a színházi igazgatóság is, valóban minden lehe őt megtehték, az annyira fontos ügy rendezése s a pénzalap növelése érdekében. Szertgyörgyi előterjesztéseit a közgyűlés élénk éljenzéssel kísérte. A számadás-vizsgáló bizottság a legjobb rendben talált mindent; Tóth József színházi főpénztárnok általában oly pontosan s fáradságot nem kímélve vezette — egészen ditalanon — a nyugdíj-pénztárnoki teendőket, hogy a közgyűlés folyamán ismételtlen is meleg köszönet szavaztatott buzgó működéséért. Ezután indítványokra került a sor. Krasznai Mihály indítványozta, hogy azok közül, kik a nyugdíjügy rendezése körül kiváló érdemeket szereztek, az itt jelen nem levő Szász Béla igazgatósági taghoz, háromtagu küldöttség menesztessék, kifejezni a közgyűlés elismerő köszönetét, igaz érdeklődéséért s buzgó fáradozásaiért. A közgyűlés az indítvány elfogadván, Krasznai Mihályt, Szaesvay Imrét és Török Károlyt küldte ki, hogy Szász Béla előtt tolmácsolják a nyugdíj-intézet tagok elismerését. — Mátrai B. Béla indítványozta, hogy jegyzőkönyvi köszönet szavaztassék az igazgatóságnak, Sándor József elnöknek és dr. Groisz Gusztáv vál. tagnak, sikeres munkálkodásukért; ez indítvány szintén éljenzéssel fogadtatott. Ezután Korbuly Bogdán igazgatósági tag kért szót. Előadta, hogy a nyugdíj-intézet javára szélesebb körben kellene rendszeres gyűjtést megindítani. Az eredmény már is szép, de nem kell megállapodni az eddigi sikeréknél. Alakítsassék egy bizottság, ez bocssáson ki egy helyben, mint a vidéken aláírási íveket s a szokásos utakon igyekezzék minél nagyobb érdeklődést kelteni a nyugdíj-ügy iránt. A bizottság, mely ekként szép összeget gyűjtethetne, leghelyesebben talán őszkor kezdhethet meg működését. O maga (Korbuly Bogdán) kérsz nek nyilatkozik egy iven a aláírásokat 1000 frttal megkezdeni. — Képzeltető, hogy Korbuly Bogdán e nagylelkű nemes adományát, minő zajos óvációval fogadta a közgyűlés. Lelek éljenzés és taps követte az intendáns igazi magvas beszédét, ki ez ajánlattal újabb ecelatans tanajélet adta ama hathatósan támogató meleg érdeklődésnek, melylyel a kolozsvári színház iránt évek hosszú sora óta viseltetik. Valóban óhajtható v'na, hogy Korbuly Bogdán áldozatkész, szép példáját sokan kövessék. — Korbuly beszéde után Mátrai B. Béla meleg szavakban indítványozta, hogy a nemes adományozónak jegyzőkönyvileg köszönet mondassék. mit a közgyűlés élénk éljenzések közt el is fogadott. — Ezután Sándor József berekeszté az első nyilvános közgyűlést, felkérve a tagokat további buzgó munkálkodásra, a közönséget pedig megérdeklődésre a nyugdíj-intézet iránt. Ezzel a közgyűlés véget ért.

— A fentebbivel kapcsolatban, itt közöljük a kolozsvári színház nyugdíj-alapjának, az 1881—82 évről szóló kimutatását. A nyugdíj alap volt 1880. decz. 31-én 6873 frt 5 kr. Ehhez 1881. évben befo lyt: 1950 frt 64 kr. — Kiadás ellenben

volt, mely levonott 6 frt. S így 1881-ik évi deczember 31-én volt a nyugdíj-vagyon összege 8817 frt 69 kr. Ehhez hozzá esatoltatván a Széchenyi-alap, mely 1881. deczember hó 31-én kitétt 1867 frt 96 krt. E szerint az egyesített két alap, mely képezi a tulajdonképeni nyugdíj-alapot, 1881. deczember 31-én kitétt 10,685 frt 65 krt. 1882-ik év foly a m a n g y a r a p o d o t t a n y u g d i j - a l a p 2860 frt 29 krt. Ehhez hozzá járul a Széchenyi-alap gyarapodása 1882-ik évre 99 frt 37 kr. E szerint 1882-ik év deczember hó 31-én a nyugdíj és Széchenyi-alap vagyon együttesen kitétt: 13,645 frt 31 krt.

— A rendkívüli színész-kongresszusra, mely május 17-én tartatik meg, a már előző számunkban említett színházgatókon és társulati képviselőkön kívül, még a következők jelentették be megjelenésüket:

Balog Alajos színházgató személyesen. Társulatának képviselője: Balog Arpád.

Bényei István színházgató személyesen.

Társulati képviselők: Fenyvesi Emil és Dolnai Gyula.

Bogyó Alajos színházgató személyesen.

Társulatának képviselői: Mikszáth Kálmán, Kállóczy N. és Nádai Ferencz.

Farkas Gusztáv igazgató személyesen.

Társulata képviselője: Kövesi Gyula.

Miklósy Gyula igazgató személyesen.

Társulatának képviselői: Peterdi Sándor és Hatvani Károly.

Nyékli János színházgató személyesen.

Társulata képviselője: Egressy Akos.

Sztupa Andor társulatának képviselője: Tihanyi Miklós.

Várady Ferencz társulata-é: V. Kovács József.

— Az aradi színház újból való fölépítésére legközelebb kihirdetik a pályázatot. Az e czélból kiküldött albizottság már elkészítette a pályázati feltételeket, melyek még azonban a színházi bizottság jóváhagyására várnak. A pályázat határideje aug. 1-ére lesz kitűzve. A pályázati feltételekben kimondatik, hogy a színháznak a mai igényeket minden tekintetben, — tűzbiztonsági szempontból is — teljesben ki kell elégítenie. A színház a bérháztól teljesen elkülönítendő. A nézőtér legkevesebb 1200 lehetőleg azonban ennél is több nézőre stylszerűen, izlésesen, de a fölösleges fényűzés mellőzéséből rendezendő be. A költség, melybe az építés, a díszletek, szinpadai butorok és hangszereken kívül, — tehát ide értve a nézőtér teljes berendezését, a fűtést, világítást, szellőztetést, vízvezetést, szinpadit gépezetet és vasfüggőnyt — kerülhet, 135 000 frtra tétetik. — Ezek az albizottság javaslatainak főbb pontjai.

— Színész-egyesületi hírek. A m. színész-egyesület közp. igazgató tanácsának elnöksége, tisztelettel fölhívja az ivtártó urakat és hölgyeket, hogy a magyar színész-k nyugdíjintézete gyarapítása czéljából kibocsátott gyűjtőívek közül azokat, melyeknek beküldési határideje f. évi márczius és ápril hó 1-én, illetve 15-én, továbbá május hó 1-én lejárt, — a magy. színész-egyesület pénztárnoka: Szuper Károly urhoz (Kerepesi-ut 13. sz. II. em. 17. ajtó) mielőbb beküldeni szíveskedjenek. — A nyugdíj-intézetbe újabb belépetek alapító tagokul: Torontálmegye, a kolozsvári kisegítő takarékpénztár, Pozsonymegye, Nagy-Kanizsa, Komárom, Kézmaszky Tivadar és Barkossy Géza. Az eddigi gyűjtések főösszege az 5000 frtot meghaladja.

— Reiner Antónia, Károlyi Lajos színházgatótól — a mi közvetítésünk folytán — Aradi Gerő színtársulatához szerződött és helyét már el is foglalta.

— Esküvő Sziklay Emília, a ki azelőtt a népszínházban, utóbb pedig a kolozsvári nemzeti színházban volt egyikk legkedveltebb primadonnája, megvált a szinpadtól. A napokban vezette oltárhoz Fabinyi Ferencz, marosvásárhelyi kir. táblai pótbíró. Az esketést a kolozsvári evangélikus templomban egész eszöndben ment végbe. Csak a két tanu volt jelen.

— Aradi Gerő 42 tagból álló társulatával e hó 3-án eső által üzetve érkezett Gyulára s másnap „Bozóti Márhá”-val megnyitá az évadot. Mint nekünk írják, az első előadás is diadal volt s a középszámu közönség lelkesen fogadta Aradi Emiliát (Vilma) Demidort (Villányi) Arányit (Manes), Borandot (Erzsényi) Somogyi Károlyt és Komlósy Józsefet, kik elismerésre méltóan mutatták be magukat. Az első — 16 számból álló — bérlet megalakítása iránt a mozgalom városzerte megindult s a legszebb reményekkel kecsegtet.

— A színészeti „Adat-Emlék- és Színműtár” első füzetéből az első iv már ki van nyomva, de minthogy a pünkösdi kettős ünnep miatt a nyomda szünetel, ez okból a mű megjelenése is pár napi késedelmet szenved.

— Tordáról, Bényei István 30 tagból álló jól szervezett színtársulata a jövő héten megy át Nagy-Enyedre, a hol 12 előadásra nyitott bérletet.

— Mátrai B. Béla mint festő. Mátrai B. Béla, a kolozsvári színház kedvelt tagja, mint az ottani lapokban olvassuk, a festészet tered is tesz kísérleteket, s mint a Frankkiss-féle kereskedés kirakatában látható esinos festménye tanúsítja, nem sikertelenül. Mátrai ezenkívül még két festményen dolgozik.

Egyik a királyné ő felsége arcképe, másik a miramare-i kastély látképe. Az előbbi Mátrai a színháznak szándékszik ajándékozni, hounau a királyné arcképe mindaddig hiányzott.

— A nagykikindai állandó színház ügye mult vasárnap nevezetesen lépést tett megvalósulása felé. Az ottani derék dalárda ügybuzgó színbizottságának több évi fáradozás után sikerült a városban, a vidéken sőt az ország legtávolabb megyéiben is oly élénk részvétet kelteni az ügy iránt, hogy az állandó színház felépítése biztosítottan tekinthető. A színház-társulat vasárnap tartotta alakuló közgyűlését, a melyen Domokos Jenő gimnáziumi igazgató, mint a dalárda elnöke előterjesztette a színügyi bizottság eddigi működéséről szóló jelentést. A jelentés előadja, hogy a megye a színházépület céljaira telket adományozott, az építésre előirányzott 30.000 forint pedig részlegyek kibocsátása útján fődötzetett. A tervek elkészítésére Hajdu Gyula főmérnök díjtalanul vállalkozott. — A közgyűlés nagy lelkesedéssel vette tudomásul a jelentést, és a dalárda színügyi bizottságát a további teendőikkel is megbízta.

— Ujvidéken az eddig ott működött elsőrangú társulatok közül, egynek sem sikerült a szerb közönséget annyira meghódítani, mint jelenleg Bogóy társulatának, ugy hogy a színházlátogató közönségnek 60%-át képezi a szerb s a többi 40 százalék a magyar és német elem közt oszlik meg. Érdekesnek tartjuk megemlíteni, hogy az ottani alsóbb néposztály körében az a hír vaj elterjedve, miszerint Bogóyot a kormány küldte be jeles társulatával, hogy a szerbeket Magyarország részére meghódítsa.

— Lászy Vilmos színigazgatónak, ki most N.-Károlyban időzik, s dacára annak, hogy jól szervezett társulatát a közönség kedveli, folytonos deficittelet játszik, Szatmár város tanácsa, hat előadásra engedélyt adott.

— S.-A. Ujhelyben jelenleg Krecsányi Ignác társulata működik. Az előadások sorát május 5-én prologgal s a „Kornevillei harangok“-kal nyitotta meg.

— Orosházáról írják nekünk, hogy ott a közönség nagyon megkedvelte Gerőfi társulatát. Rövid egy heti ottléte alatt megelégedésének számos jeleit adta. A hír, hogy a társulat jeles erőkből áll, napról-napra növeli a műpártolók számát, s az igazgató nem panaszkodhatik. Gerőfi né, a színügyi bizottság május 1-én, születésnapja alkalmából eszakkorral s egy emlékképre irt üdvözlő vassal lepte meg. Valahányszor fellép, sűrű taps kíséri játékát s minden dalát megismételtetik. A többi erők: az igazgató, Balogh, Csige, Mészáros, Dobosányi, Marczell, Csigené, Kutassy J., Fehérvári Ottó, a legjobb hírnévként örvendenek. Benedek József a nemzeti színház volt s e társulat jelenleg szerződött tagja május 5-én „A fővárosban lépett fel először. A repertoír — melyet változól-hétre a színügyi bizottság állapít meg — változatos.

— Debreczenben Krecsányi hét hónap alatt oly lanyha pártolásban részesült, hogy mint írják és mondják, harmadfél ezer frt deficittelet búcsúzott el a czepléd utcazi Thalia esarnoktól.

— Aradi Gerő színigazgató, april 30-án búcsúzott el társulatával Szeged től, a hol hét egymásután következő idényen át működött. — Ideiktatjuk Aradi ur búcsúját, a mely így hangzik: Nagyérdemű közönség! A mai előadással bezárom itteni működésemet; ez alkalommal őszinte köszönetemet nyilvánítom a n. é. közönségnek, a mely hét év alatt engem és szintársulatom működését pártfogásával támogatott és lehetővé tette azt, hogy a színirodalom újabb termékeit bemutatassam és vendégművészek szerepeltetése által a szegedi közönség színészpártfogó nevét országszerte megismertethessem. Örök hálaára lettem lekötelezve Szeged város lakói iránt, mert engedtek osztoznom örömeikben s a bánatból, mely érte, vajmi keveset juttattak nekem. Midőn megtisztelték jószágukkal: a magyar színészet felvirágzásának istápot adtak. Áldja meg érte a magyarok Istene s engedje, hogy Szeged jövőben is a színi-művészetnek igazi otthona legyen! A n. é. közönség becses emlékébe ajánlom magamat, őszinte tisztelettel Aradi Gerő, színigazgató. — A szegedi lap, e búcsúját a következő megjegyzéssel kíserte: „Mi is szívünkben kívánunk a távozó igazgatóknak minden jót, és szívesen adjuk részünkről utjára azt az őszinte vallomást, hogy szolid, becsületes vállalkozó volt, a ki a színészet hitelét és társadalmi tisztességét, a mennyire tőle telt, városunkban fönttartani igyekezett s főnn is tartotta Kisérje szerenese utjain!“

— Sopronban Jakab Lajos a közönség teljes megelégedésével találkozott, s ezt egyrészt a társulat jelesebb erőinek, másrészt az ügyesen összehajlított műsornak köszönheti. April 28-án operette-ujdonságként „A tiszturak a zárdában“ adatott. A szereplők: Bácsné, Kisné, Prielle Cornelia, Bérczy köztetszéssel oldák meg a teladatot. — April 30-án a Bokody családnak volt jutalomjátéka. Színrehozták a „Höfeherke“ című tündérrégét. A kis Bokody Gizuskát zájosan megtapsolták s a lyceumi ifjuság egy babérszörnyre rejtezt galambpárral lepte meg. — Május 1-én lépett fel először az igazgatóné, Jakabné Alszygy Etel „A kis hercege“-ben. A közönség éljenzésekkel üdvözölte. Hangja bár kissé gyöngye, de csengő és kellemes, játéka pedig könnyű és elegáns. — Május 5-én a második bérlet megnyitásával „Bozótí Mártha“ adatott. Az előadásról a

„Sopron“ igen elismerőleg nyilatkozik a következő sorokban: A darabot színeszeink egészben véve jól adták elő, s kétségtelem, hogy a hatás nagy volt. Beöndy nehéz czimszerepét szépen oldotta meg, színtyeg elismerés illeti Bokodyt (Édes), Beödyt s Kendit, ki maga magát tulszáncnyalta Erzsényi Miska szerepében. Nagyon jól játszott Havasy Jenő is, ki Mancs szerepét adta. Bokodiné szintén igyekezett Vilma szerepét lehetőleg érvényre emelni. Oáhné sikerült alakítással mutatta be özevgy Czirók Mihályné asszonyt. A közönség szép számmal jelent meg. — Május 10-én búcsúelőadást „A böregért“ adatott.

— Temesvárt a hat heti évad végéhez közelg s a sajtó a társulat működését latolgatva megjegyzi, hogy az, még a nem magyarajaku polgárság igényeinek is megfelelt. Május 1-én Loeser karnagy javára „Boeccaccio“ került színe. E fírad hatlan szorgalmu, jeles karmester, valóban megérdemelte a zsúfolt házat. Erdői Berta első fölléptével „A szép asszony kocsisa“ adatott. Elfogultság vett rajta erőt és e miatt nem nagy tetszésben részesült sem játéka, sem éneke.

— E. Kovács Gyula sepsi szt.-györgyi vendég szereplése alkalmával jutalomjátéka estéjén váratlan meglepetésben részesült. A műkedvelői társulat küldöttsége az első felvonás után megjelent a színpadon s egy csinos renaissance-styílű ezüst serleget s egy Révay Lajosné urhölgy által repkényből, azaleák, rózsák- és ibolyákból font szörzort meggy-színű szalagon a napot megörökítő felirattal nyújtott át, miközben János Gábor kollegiumi tanár üdvözölte. Másnap „A proletárok“-kal elbúcsúzott. Az előadást búcsúlakoma követte, melyen toaszt, toasztot ért. Az utolsó az ünnepelelt volt e versben:

Emlékezzenek rám meddig én önökre,
S egymás hű lelkeben élünk örökre!

Az est legszebb része a búcsúzó szavalata volt. Tompa „Egy könyv olvasása közben“ című költeményét mondta e.

— Szintársulatok állomásváltoztatásai. Aradi Gerő Szegedről, Békés-Gyulára, Balogh Alajos Csurgóról Dombóvárra, Homokay László Nyírbátorba, Mártonfi Pál Modor (Pozsony megye), — Mosonyi (Mannsberger) Károly Nagyváradra, tették át állomásait.

— Békésben, Pesti, Csiszér és Polgár Károly szintársulatának, — mint nekünk írják, — jól megy dolga; egyik zsúfolt ház a másikat éri, a másor igen változatos, fel van abba véve, s már részben elő is adattak: Kornevillei harangok operette, Árva Zsuzsika, Boeccaccio, Tót leány stb. — Boeccaccio-ban, az ujonnan szerződött énekesnő Somogyi Róza lépett fel Fiametta szerepében, nagy tetszés mellett, melyet ugy szép megjelenésével, — olvassuk az ottani lapban, — mint gyönyörű es-nagó hangjával egyarint kiérdemelt.

— „Vidéki színészetünk bajai“ című ezikk befejező része és regény-mellekletünk, mai számunkból kiszorultak.

Irodalom.

— Ember György, a „Nagyvárad“ szépkészültségű színi-referense, kit lapunk olvasói is ösmernek pár jeles elbeszélése után, melyek közül egy pályadíjat is nyert, „Elbeszélések“ cím alatt kiadja újabb műveit. Tizenkét évvel ezelőtt jelent meg önálló kötetben egyik nagyobb elbeszélése. Ez idő óta nem kopogtatott be az irodalom és barátainak bírósága elé. Az „Elbeszélések“ ifjok és leányok kezébe is adhatók. Sikamlós, léha részletek által írja nem keresi az eredetiséget. A mű középpolyozadrét alakú, 12 nyomott ivnyi lesz. Előfizetési ára 1 frt. Az előfizetést névalírással által tett megrendelések is pótolhatják. Az „Elbeszélések“ finom kiállításban legkésőbb június közepén fognak megjelenni, s az előfizetést és megrendelést magukban foglaló ívek folyó év május végeig a szerzőhöz Nagy-Várad, Nagy-Körözs-utca 538. sz. a. intézendők.

— 740 magyar népdal zongorára. A „Magyar Dal-Album“-ból, mely a magyar népdalok egyetlen folyanmban lévő, zongorára alkalmazott egyetemes gyűjteménye, megjelent a IV-ik kötet 7-ik füzeté is a 721—740. számú, következő dallamokkal: 1. Kertem alatt aradják a zabot. 2. Kék csillaggal van tele. 3. Két tyúkum van tavalyi. 4. Ki a szivemet megnyerte. 5. Kinek magyar nemzeti ör a neve. 6. Kísérj ki rózsám síromig. 7. Kis kertemben három bokor muskál. 8. Kispirítű falu végén. 9. Kopogós a cipóm. 10. Koresmárosné adjon bort hitelbe. 11. Lakatosék lánya. 12. Lát-e pajtás, megmondám. 13. Már ezután mit ér nekem az élet? 14. Megenyhült a lég, vidul a határ. 15. Megfogadom, hogy ezután jobb leszék. 16. Megfogyaszta a szél. 17. Megzenem a rózsámnak. 18. Megzente nekem az én rózsám. 19. Megvirad még valaha. 20. Menj el, menj szegény magyar. — A „Magyar Dal-Album“ IV. köteté ismét 10 havi füzetben jelenik meg és pedig 200 dallamtartalommal. Előfizetési ár egész évre: 10 füzetre 1 frt 80 kr., félévre: 5 füzetre 90 kr. Egyes füzet ár 25 kr. Minden füzet bérmentve küldetik szét. Előfizetések legzélszerűben postautalványon a „Magyar Dal-Album“ kiadóhivatalához Győrbe intézendők.

Színházi pályázat.

Alólirott színháztulajdonosnó a t. színigazgató urak tudomására hozza, hogy a kecskeméti színház a jövő 1883/4. téli évadra berbe vehető; a feltételek nála megtudhatók.

Kecskemét, 1883. ápril 23.

Özv. Kovács Lászlóné.

Társulatok névsora.

XIII.

Az arad nagyváradí szintársulat névsora, Mosonyi (Mansberger J.) Károly művezető igazgatása alatt:

Nők: Arday Ida, drámai szende. Breznay Gézáné Róza, társalgási. Daróczi Ilka, segéd színésznő. Erdői Berta, operette s népsz. énekesnő. Hunyady Margit, drámai hősnő és társalgási színésznő. Kükemezey Vilma, naiv színésznő. Kuthiné Julia, operette és vigj. komika és anya. L. Kétszeri Emilia, hős anya és társalgási. Loesarekné Gizella operette ált énekesnő. Rónaszékyné Vilma, operette és népszínmű énekesnő. Róza Rózsika segéd-énekesnő. Tatai Eugénia, operette és népszínmű énekesnő. Tiszai Dezsőné Turner Ilka, coloratur-énekesnő. Várady Józsefné Némethi Jolán, segédznő. Férfiak: Breznay Géza, operette, apa, jellem, (rendező) Dezséri Ödön tenor buffó, s társalgási. Dombay Mihály, szerelmes, társalgási. Halasi Béla, operette-bariton, segéd-szerelmes. Kazaliczky Antal, hős jellem. Loesarek György, karnagy. Miskolczy Bertalan, sugó. Philippovits István, operette bassista, titkár. Somló Sándor, szerelmes. Szabó Anti, jellem intricum. Szatmár Árpád, — minden. Tiszai Aladár, bonvivant, társalgási, operette. Várady József, operette bariton és népszínmű-énekes. Zájongyi Elemér, oper. tenor. Karszemélyzet: Nők: Ajtai né Teréz, Berényi Anna, Dezsériné Mari Erdélyi Oillia, Fürst Hermin, Herczeg Jenni, Herczeg Papi, Konti Fáni, Philipovicsné Emma, Tirnovayné Mari, Türr Anna. Férfiak: Ajtai Károly, Barna Andor, Csenteri Kálmán, Csepregi János, Faludy Vilmos, Hevesi János, Kunosy Ernő, Kelemen Lajos, Miksai Emil, Sarlai Ferencz, Tirnovai Gyula. Ezenkívül: 20 zenekari tag, 1 pénztárnok, 1 könyvtárnok, 2 ruhatárnok, 6 diszító, 1 világosító.

XIV.

Sztupa Andor szintársulatának névsora:

Nők: Sztupáné Kolonics Alfonza, hősnő és drámai anya. Özv. Csiszér Istvánné aya és sugónő Tóvölgyi Béláné, drámai és társalgási. Nyilas Ilona népszínmű- és operett énekesnő. Ligethi Gézáné operette énekesnő. Szombatfalvi Anna drámai szende. K. Biró Anna vigjátéki naiv és énekesnő. Óváry Jenőné comica. Komlóssy Gyuláné karnő és segéd színésznő. Léhman Lina karnő. Komlóssy Ilka gyermekszerepekre. — Férfiak: Sztupa Andor intrikus (igazgató). Sárdi Károly kedélyes apa. Lorándi Tivadar operette tenor, rendező. Tóvölgyi Béla szerelmes. Kulinyi Márton, társalgási és szalon comicus. Komlóssy Gyula II-od apa és segéd színész (ügyelő). Albisi László segédszínész, kardalnok. Péntes Endre operett- és népszínmű énekes. Ligethi Géza operette buffó és (karmester), Óváry Jenő burleszk-komikus és operetteénekes, Turesányi Gyula sugó. Petri László kardalnok. Kövessi Miksa segédszínész és kardalnok. Utassy (Patnik) Gyula kardalnok és kellekes.

Szintársulatok állomáshelyei.

Aradi Gerő Békés-Gyula. — Balogh Alajos Dombóvár (Tolnamegye). — Bényei István Torda. — Bogóy Alajos Ujvidék. — Balassa Károly Igló. — Csóka Sándor Nyiregyháza. — Farkas Gusztáv Eperjes. — Gerőfy Andor Orosháza. — Gál és Jáni Rózahegy. — Hegyi Gyula Török-Beese. — Homokay László Nyírbátor. — Jakab Lajos Sopron. — Károlyi Lajos Beregszász. — Krecsányi Ignác S.-A.-Ujhely. — Liszy Vilmos Nagy-Károly. — Miklósy Gyula Makó. — A győri szintársulat Pozsony. — Mártonfi Pál Modor (Pozsony megye). — Mannsberger Jakab Nagyvárad. — Nyéki János Szász-Bégen. — Szegedi Mihály Nagy-szent-Miklós. — Ságly és Dobó Szekszárd. — Sztupa Andor Sepsi sz. György. — Tóth Béla Nyitra. — Várady Ferencz Hátszeg. — Völgyi György Eger.

ELBESZÉLÉSEK,

Rajzok és Kalandok

a magyar színész-életből és a társadalom köréből.

Irta: Báthory Románcsik Mihály.

Tartalma: 1) Előszó. 2) A szép operette-énekesnő. (Elbeszélés.) 3) Miért nem házasodom meg (Rajz.) 4) A kit mindenki elhagy. (Elbeszélés.) 5) Az első nagyobb szerep. (Rajz.) 6) „Szenésznő leszék.“ (Elbeszélés.) 7) A szép szivar-árusnő. (Rajz.) 8) Az özvegyasszony leánya. (Elbeszélés.)

A 80 oldalra terjedő és díszesen kiállított füzet ára 60 kr. melyet előre kérünk postautalványon beküldeni lapunk kiadóhivatalához, s ez esetben bérmentve küldjük meg a könyvet.

Assicurazioni Generali. Lapunk hirdetési rovatában található ez intézetnek az 1882-ik évre és fennállásának 51-ik évére vonatkozó zárszámlája. Ezen régi intézet, tevékeny és óvatos üzletvitelének megfelelőleg, az elmúlt évben is jelentősen haladt hatalmas fejlődésében. A díjbevételek 761,730 frt 98 kr. gyarapodás mellett fölemelkedtek 12,783,415 frt 63 krra. A díjkötelezők társzaja 1,768,863 frt 20 krnyi gyarapodással elérte a 17,250,119 frt 23 krt. A még érvényben álló életbiztosítási tőkék 5,214,551 frt 19 krnyi szaporodással felmennek 70,822,105 frt 82 krra. A készpénztartalékok gyarapodtak 784,670 frt 68 krral és a biztosítottak szolgálói részvénytöke és készpénztartalékok immár kitesznek 28,799,108 frt 6 krt. Köztudomás szerint a lejárt évet nem lehet a biztosítási üzletre előnyös évek közé sorolni, és e tény a Generali által teljesített kifizetésekben is kifejezésre talál. Az előttnk fekvő kimutatás szerint a társaság 1882-ben 32,591 káresetben kármentesítések, mentési és kárbeesési költségek fejében kifizetett 9,186,775 frt 13 krt., vagyis kerek összegben 1 1/2 millió frttal többet

mint a megelőző évben. Ez által intézet alapítása óta kármentesítésekben, mentési és kárfelvételi költségekben kifizetett összegek 488,258 káreset mellett tesznek 160,174,718 frtot; mely összegben hazánk részt vett 68,982 káresetben 27,831,634 frt 50 krral. Az előttnk fekvő jelentés különösen kiemeli az életbiztosítási üzlet örvedetes fejlődését. Az újonnan kötött életbiztosítások kitesznek: 1874-re 5 1/2 millió forintot, 1880-ra 8 1/2 millió forintot, 1881-re 9 1/4 millió forintot, 1882-re 12 millió forintot és az 1883. év első negyede még további emelkedést tüntet fel. Ezen tény a biztosító társaság hitel- és bizalomképességeinek fokmerőjével veendő és egyszerűsödő a legszolidabb és a legbiztosabb alapot adja az intézet további fejlődésére és haladására. Ezen körülménynek, különösen a jelentékeny tartalékok megfontolt gyűjtésének róvhatja fel a Generali, ha mégis azon helyzetben van, hogy a viszonyok kedvezőtlen volta és oly jelentékeny tartalékok felrételése mellett is képes volt a 315 frttal befizetett részvényre 255 frank osztalékok adni.

LEGJOBB 3-22

SZIVARKA-PAPÍR

LE HOUBLON

francia gyártmány.

Az utánszótól óvakodni kell!!!

Ezen szivarkapapír csak akkor valódi, ha minden lap **LE HOUBLON** bélyeggel és minden Carton az alábbi véd- és árnyjeggyel van ellátva.

Rowley & Henry
Prop^z du Brevet

CAWLEY & HENRY, alleingie Fabrikanten, PARIS

AZ ASSICURAZIONI GENERALI 1882-ik évi MÉRLEGE.

Nyereség- és veszteség-számla az A mérleghez (1882).

A tétel neve	Bevételek				A tétel neve	Kiadások			
	frt	kr	frt	kr		frt	kr	frt	kr
1. Díjtartalek a múlt évről:					1. Visszontbiztosítási díjak:				
a) tűzbiztosítás	167,109	15			a) tűzbiztosítás	2,577,87	94		
b) szállítmánybiztosítás	58,388	52	17,958	67	b) szállítmánybiztosítás	569,340	6	3,171	69
2. Tartalek oly károkra, melyek 1881. decz. 31-én még függőben voltak:					Kifizetett káro-szgek	1,365,548	89		
a) tűzbiztosítás	4,797	12			1a) a lak még ki nem fizetett káro-szgek	5,756	96	137,130	75
b) szállítmánybiztosítás	3,720	0			2a) a lak még ki nem fizetett káro-szgek	1,359,792	93		
c) jégbiztosítás	25,531	39	5,334	0	3. Díjtartalek 1882. deczember 31-én még függőben voltak:				
3. Díjak a törlesztés levonásával:					a) tűzbiztosítás	1,738,119	94		
a) tűzbiztosítás	6,041	35	21		b) szállítmánybiztosítás	81,801	59	181,920	54
b) szállítmánybiztosítás	8,966	13			c) jégbiztosítás				
c) jégbiztosítás	2,809	1	93	675	4. Az év folyamán fizetett provizó-k:				
4. Kötvényilletékek					a) tűzbiztosítás	6,537	15		
5. Töke elhelyezések jövedelme:					b) szállítmánybiztosítás	36	48		
a) Értékekre adott előlegek kamatai	76	9	68		c) jégbiztosítás	16,698	33	8,624	16
b) Állam- és más értékpapírok kamatai és osztalékai	16,235	56			5. Kezelési költségek:				
c) Kamatok váltólejárataimból, folyó számlától és ágó	6,187	14	21,692	68	a) tűzbiztosítás	691,549	83		
					b) szállítmánybiztosítás	6,803	37		
					c) jégbiztosítás	14,977	49	8,630	69
					6. Adók és illetékek			10,491	51
					7. A nyújtott és előleg pénztár kamatai			1,813	81
					8. Kereset követelések jövedelme			3,192	25
					9. Leírás a leltárból			21,535	08
					Nyereség	2,291	15		
					Összesen	11,078	87	24,092	68
					Összesen	11,078	87	24,092	68

Nyereség- és veszteség-számla az B mérleghez. Életbiztosítási-és-ily. (1882.)

1. Díjtartalek a múlt évről:					1. Fizetendő és befizetendő díjak:				
a) díjtartalek az adott visszont-biztosításokra	2,971		15,492	75	a) díjtartalek az adott visszont-biztosításokra	1,016	62	11,894	15
2. Tartalek függő károkra, halálesetre szóló biztosításokra	2,956	39	394	79	b) díjtartalek az adott visszont-biztosításokra	63,165	58	172,142	04
3. Díj- megőlésre szóló biztosításokra bevétel / évjáradékra szóló biztosításokra	45,420	7	27,120	62	c) díjtartalek az adott visszont-biztosításokra	3,908	46	2,334	15
4. Kötvénydíjak	92	08	414	25	2. Kezelési költségek:				
5. Díjtartalek visszontbiztosításokra					a) díjtartalek	199,888	66	293,147	34
6. Elhelyezett tőkék jövedelme:					b) díjtartalek	22,900	36	199,888	66
a) Jelzálog követelések kamatai	1,071	94			3. Kötvény visszavásárlások	27,000		236,306	
b) Értékekre adott előlegek kamatai	107	4			4. Díj- és költség- Hálós- és más díj- tartalek 1882. évi Megőlésre szóló bizt. számlára	1,267	52	236,306	
c) Állam- és más értékpapírok	2,933	80			5. Orvosi fizetéseik	167,530	46	27,713	75
d) Folyó számlák	5,786	57			6. Provizók				
e) Az ingatlanok fizetett jövedelme	24,571	01			7. Költségek				
f) Életbiztosítási kötvényekre adott előlegek kamatai	103	02			8. Adók és bírság				
Összesen	8,283	65			9. Az életbiztosításban biztosítottak nyereségjára				
miből is levonva a tartalekok rendes jutalékát	661	10	661	10	10. Kamatok a nyereségyenlítő bizosítottak javára			1,957	90
marad	167	25	167	25	11. Kamatok a fontbiztosítottak javára			1,028	48
					12. Leírás későbbi követelésekre			3,192	25
					13. Leírás a leltárból			21,535	08
					Nyereség	7,807	04	129,799	29
					Összesen	19,578	71	167,125	67
					Összesen	19,578	71	167,125	67

AZ ASSICURAZIONI GENERALI VAGYON-ÁLLÁSA 1882 DECEMBER 31-ÉN.

VAGYON	A.		B.		Összesen		TEHER	A.		B.		Összesen	
	forint	kr	forint	kr	forint	kr		forint	kr	forint	kr	forint	kr
1. A részvényesek biztosított adó-levé-	183,700		183,700		367,400		1. Álló tőke	262,500		262,500		525,000	
2. Ingatlan birtok minden (teherrel menten):							2. Többlet-illet nyereségyenlítő	101,180	52	101,180	52	201,526	60
a) városi telkek	44,720	01			44,720	01	3. Ingatlan tartalek	168,296	45	168,296	45	487,777	99
b) földbirtokok (gazdasági kitérők)	365,398	69			365,398	69	4. Ingatlan tartalek	407,145	65	407,145	65	894,923	64
c) 1882. deczember 31. még nem adott gazdasági ter- mékek a társaság földbirtokából	82	94			82	94	5. Juttatások	16,000		16,000		80,000	
3. Kéltő- és a társaság földbirtokai, kitérők	174,154	50			174,154	50	6. Tartalek az ap kété követelések fedezésére	4,000		4,000		31,925	
4. Aktív élejtartalek és jelzálog által biztosított, a fők halálakor felveendő tőkék vételára							7. Tartalek az életbiztosítások fedezésére	3,156	35	3,156	35	63,170	
5. Kamatok, jelzálogbiztosított tőkék költségek in. általánra (a jelzálog osztályba tartozók kivételével, alapzabályok 1. cikk 8) pont)							8. Az 1882. deczember 31-én még érvényben lévő biztosítási tartalek:						
6. Kéltő- és a társaság földbirtokai, kitérők	1,170	1	25,477	27	26,647	28	Az A mérleg	181,920	54	181,920	54	181,920	54
7. Állam- és értékpapírok (A melléklet)	369,319	17	493,486	30	862,805	47	B mérleg	1,630,154	73	1,630,154	73	1,812,074	27
8. Váltak a társaságban	5,582	16			5,582	16	Tartalékok az életbiztosítások nyereségyenlítő biztosítottak javára	293,147	34	293,147	34	293,147	34
9. Előlegek a jelzálogbiztosítások	2,581	61	4,287	82	6,868	43	1. Vil. tartalek az életbiztosítások nyereségyenlítő biztosítottak javára	11,930	12	11,930	12	11,930	12
10. Pénzek folyó számlán különböző bankoknál s hitelintézeteknél	1,398	74	195,080	75	196,478	49	2. A. Állam- és értékpapírok	97,024	65	97,024	65	97,024	65
11. Készpénz-készlet a fők pénztárjában	4,010	15	10,717	69	14,727	84	3. A. Állam- és értékpapírok	531,125	4	531,125	4	531,125	4
12. Maradvány a visszontbiztosított számláiból	10,303	24	13,967	18	24,270	42	4. A. Állam- és értékpapírok	117,426	28	117,426	28	117,426	28
13. Maradvány az intézet főjainak személyi költségeire	5,513	21	10,511	44	16,024	65	5. A. Állam- és értékpapírok	23,804	79	23,804	79	23,804	79
14. Maradvány az A mérleg folyó számláiból	806,587	45	2,073	11	808,660	56	6. A. Állam- és értékpapírok	4,910		4,910		4,910	
15. Adósság különböző címek a társaság részére	417,113	09	382,117	17	799,230	26	7. A. Állam- és értékpapírok	11,841	89	11,841	89	11,841	89
16. Letételt biztosítók és kezesek részére	4,981	0	2,630	15	7,611	15	8. A. Állam- és értékpapírok						
17. Díjtartalek átadott életbiztosításokra							9. A. Állam- és értékpapírok						
18. Dátortartás a részvényesek a társaság összes hitvallásában, özg- nyelvények, papír és nyomatvány az összes rakományban	287,302	21	287,302	21	574,604	42	10. A. Állam- és értékpapírok						
19. Törlesztendő jutalékok s törlesztendő szervezési költségek							11. A. Állam- és értékpapírok						
							12. A. Állam- és értékpapírok						
							13. A. Állam- és értékpapírok						
							14. A. Állam- és értékpapírok						
							15. A. Állam- és értékpapírok						
							16. A. Állam- és értékpapírok						
							17. A. Állam- és értékpapírok						
							18. A. Állam- és értékpapírok						
							19. A. Állam- és értékpapírok						
							20. A. Állam- és értékpapírok						
							21. A. Állam- és értékpapírok						
							22. A. Állam- és értékpapírok						
							23. A. Állam- és értékpapírok						
							24. A. Állam- és értékpapírok						
							25. A. Állam- és értékpapírok						
							26. A. Állam- és értékpapírok						
							27. A. Állam- és értékpapírok						
							28. A. Állam- és értékpapírok						
							29. A. Állam- és értékpapírok						
							30. A. Állam- és értékpapírok						
							31. A. Állam- és értékpapírok						
							32. A. Állam- és értékpapírok						
							33. A. Állam- és értékpapírok						
							34. A. Állam- és értékpapírok						
							35. A. Állam- és értékpapírok						
							36. A. Állam- és értékpapírok						
							37. A. Állam- és értékpapírok						
							38. A. Állam- és értékpapírok						